

PROGRAM OBILJEŽAVANJA

TRIDESETE OBLJETNICE USTROJA
154. BRIGADE HRVATSKE VOJSKE
1991. - 2021.

PAZIN, 2021.

POVOD ZA OBILJEŽAVANJE TRIDESETE OBLJETNICE 154. BR. HV

Temeljem odluke Ministra obrane RH 1. prosinca 1991. godine u Pazinu je ustrojena 154. brigada HV. Početkom prosinca 1991. godine počinje se s ubrzanim ustrojavanjem, opremanjem i obučavanjem ove postrojbe. Najprije sa sjedištem zapovjedništva brigade u tadašnjem Domu branitelja (danas zgrada Trgovačkog suda) i zapovjedništava bojni u Pazinu, Poreču i Umagu. Sredinom mjeseca prosinca mobilizira se cijelo ratno zapovjedništvo Brigade i neke postrojbe, posebno diverzantski i protudiverzantski vod, te vod Protuzračne obrane (PZO). To je i vrijeme kada počinje ubrzan razvoj, opremanje, naoružavanje i stvaranje uvjeta za obuku snaga i odlazak na bojišnicu.

Logistička satnija priprema vojarnu *Veli Jože* za prihvrat glavnih borbenih snaga, organizaciju njihovog života i rada te ubrzanog uvježbavanja i pripremanja za preuzimanje zadaća na Ličkoj bojišnici.

Brigada sastavljena od vojnih obveznika i dragovoljaca s područja Bužeštine, Pazinštine, Poreštine i Bujštine, organizirana u tri borbene bojne, postrojbe borbene potpore, pristožerne postrojbe i postrojbi logistike, krajnje odgovornim pristupom zapovjednih sastava svih razina u vrlo kratkom vremenu, do sredine ožujka, dovodi veći dio snaga u najviši stupanj uvježbanosti za preuzimanje ratnih zadaća na dijelu bojišnice.

Početkom travnja 1992. godine Brigada preuzima borbene zadaće na Ličkoj bojišnici, najprije kao operativna pričuva zapovjednika OG Lika, a već u svibnju iste godine i kao obrambena snaga na prvoj crti bojišnice na području Ivčevića kose.

Godine 1993. Brigada jednim dijelom svojih snaga organizira obranu na području Ličkog Osika, Mušaluka i Budačkog mosta.

Za Brigadu je gledano sa aspekta boravka na bojišnici najintenzivnija 1994. godina. Naime, te godine Brigada u razdoblju od siječnja do svibnja brani grad Otočac u vrlo zahtjevnoj obrambenoj zadaći, a potom nakon ljetne stanke (zbog potrebe turističke privrede za radnom snagom) i nakon preustrojavanja 154. br. HV u 154. domobransku pukovnicu HV sredinom rujna odlazi na područje Perušičke kose.

Ovdje na geografski, klimatski i taktički vrlo zahtjevnom prostoru organizira aktivnu obranu na crti koja se proteže od Sinca preko Ramljana, Pocrnića do Alivojvodića, a po dubini do Kosinja i Klanca.

Godine 1995. Domobranska pukovnija neprekidno drži dodijeljeno joj područje odgovornosti, sve do početka svibnja mjeseca, kada je demobilizirana. Demobilizirana je samo na kratko jer se već krajem lipnja pa do sredine srpnja po razinama zapovijedanja počinje sa izradom planova za Vojno-redarstvenu operaciju *Oluja*.

Dana 2. kolovoza 1995. godine, počinje mobilizacija pukovnije, najprije po dijelovima, a odmah potom i cjelokupnog sastava.

Od tada pa do demobilizacije 26. rujna 1995. godine pukovnije sudjeluje u VRO *Oluja* gdje kao snaga podupirućeg napora 9. gardijske brigade sudjeluje u oslobađanju cijelog prostora Krbavskog polja i Udbine, te područja oko Plitvičkog Ljeskovca, Uvalice i Prijeboja. Nedugo zatim izbija na međunarodno priznatu državnu granicu RH u dolini rijeke Une i ličkog Petrovog Sela.

Svečano postrojavanje cijele 154. d.p. na gradskom stadionu u Pazinu, 26. kolovoza 1995., te veličanstveni dočeci u Buzetu, Pazinu, Poreču i Umagu obilježili su ujedno i kraj borbenog puta ove naše postrojbe i njezinih pripadnika s kojima se uistinu možemo ponositi.

Nakon VRO *Oluja* Pukovnija, iako demobilizirana, nastavlja svoje zadaće na daljnjem razvoju i opremanju, obučavanju zapovjednika i zapovjednih sastava, školovanju kadrova; sada već prema NATO standardima koji se uvode u sustav. Provode se i intenzivne zadaće na unapređenju života i rada u Zapovjednom mjestu Pazin.

Od 1. siječnja 2001. godine Pukovnija opet prelazi u Brigadu i nosi naziv 636. pbr., da bi se 1. srpnja 2003. integrirala sa 635. pbr. iz Pule (bivša 119. br. HV) te kao takva djelovala do njenog potpunog gašenja 31. prosinca 2004. godine.

Na svom ratnom putu Brigada je imala jednom poginulog pripadnika i nekoliko ranjenih. Tijekom cijelog razdoblja Domovinskog rata ovu postrojbu karakterizira vrlo visok stupanj odgovornosti svih zapovjednih sastava, ali i svih pripadnika Brigade (iznimno visok odaziv na mobilizaciju, nema pojava samovoljnog napuštanja postrojbe ili pak samovoljnih i neplaniranih akcija), visoka razina profesionalnosti i stručnosti časnika i dočasnika, visoka razina borbene spremnosti snaga. Humanost i briga za čovjeka, vlastitog branitelja, još je jedna značajka po kojoj je ova postrojba prepoznatljiva.

Na svom zahtjevnom i složenom ratnom putu ova je postrojba uživala svekoliko poštovanje žitelja na prostorima na kojima je djelovala, a u sredini u kojoj je izrasla nesebičnu logističku, moralnu i svekoliku drugu pomoć i potporu.

Središnja proslava petnaeste obljetnice njezinog osnivanja svečano je obilježena 1. prosinca 2006. godine u Pazinu kada je brigadi uručen Red Nikole Šubića Zrinskog kojim je Predsjednik RH odlikovao ovu postrojbu.

Danas Udruga Hrvatskih branitelja Domovinskog rata – 154. iz Umaga, Udruga dragovoljaca i veterana domovinskog rata RH – ogranak Poreč, te Udruga hrvatskih branitelja domovinskog rata – Pazinštine njeguju tradiciju njezinog ratnog puta.

1. *Vrijeme obilježavanja obljetnice i pristup organizaciji*

Tijekom studenoga i prosinca 2021. godine realizirat će se pojedini programski zadaci, a glavna manifestacija održat će se 4. prosinca 2021. Plan i Program organizacije obilježavanja obljetnice utvrdit će Organizacijski odbor koji će za pojedine programske sadržaje imenovati posebne pododbore.

2. *Glavni programski sadržaji*

2.1. *Aktivnosti u gradovima i općinama iz kojih je popunjavana 154. br. HV-a*

Buzet, Labin, Pazin, Poreč, Umag, Novigrad i Buje (studeni 2021.):

- Prijem predstavnika udruga od strane gradonačelnika gradova i načelnika općina,
- Polaganje vijenaca na središnji križ gradskih groblja, mise zadušnice,
- Tiskovne konferencije na kojima će se prezentirati ulogu i zadaće 154. br HV i bojni u domovinskom ratu, ali i pozitivnu ulogu gradova i općina Istre u potpori istih,
- Polaganje vijenaca na grob Stipana Liovića, jedinog poginulog pripadnika brigade, te posjet obitelji,
- Službeni prijem ratnih zapovjednika i dijela zapovjedništva 154. br HV i organizacijskog odbora od strane župana Istarske županije

2.2. *Sportski susret veterana 154. brigade HV-a*

- U Pazinu će se održati sportske igre branitelja s područja Pazinštine, Poreštine, Bujštine i Umaštine (studeni 2021.),
- Domaćin: Udruga hrvatskih branitelja Domovinskog rata Pazinštine
- Mjesto održavanja: Boćarski centar *Aleksandar Anzur* Pazin i Školsko-gradska sportska dvorana Pazin.

2.3. *Izložba o ratnom putu Brigade*

- *pripremiti, dopuniti i postaviti izložbu o ratnom putu Brigade u predvorju Spomen doma Pazin*

2.4. *Središnja svečanost - Spomen dom Pazin, 4. prosinca 2021.*

- 15,30 sati - polaganje vijenaca na središnji križ gradskog groblja *Moj mir* u Pazinu u spomen na poginule i preminule hrvatske branitelje,
- 16,00 sati - misa zadušnica u Župnoj crkvi sv. Nikole u Pazinu,
- 17,30 sati – otvorenje izložbe o ratnom putu Brigade te predstavljanje zbornika Pazinskog memorijala s izlaganjima na temu doprinosa Istre Domovinskom ratu u Hrvatskoj,
- 18,00 sati - Svečana akademija u Spomen domu sjedinjenja i slobode u Pazinu;
 - ratni put brigade,
 - pozdravna riječ domaćina - gradonačelnik Pazina
 - pozdravna riječ pokrovitelja i supokrovitelja,
 - prigodni kulturno umjetnički program,
 - domjenak za sudionike programa u hotelu *Lovac Pazin*

3. *Informativna i promidžbena djelatnost*

3.1. Članovi Organizacijskog odbora te osoba zadužena za odnose s javnošću održavat će redovite konferencije za novinare na kojima će javnost obavješćivati o ostvarenju Programa obljetnice.

3.2. U rujnu i studenom 2021. godine pripremit će se više informativnih emisija ili reportaža u *Glasi Istre*, na *Radio Istri*, *Hrvatskom radiju – Radio Pula*, u kojima će sudjelovati članovi Organizacijskog odbora.

3.4. Svi dijelovi Programa snimat će se videokamerom te fotografirati.

4. *Nakladništvo*

4.1. U zborniku *Pazinski memorijal* br. 30-31. objavit će se dio izlaganja sa znanstvenih skupova održanih 2011. i 2012. na temu *Doprinosa istre u Domovinskom ratu u Hrvatskoj*.

4. *Pokroviteljstvo nad obljetnicom*

- 4.1. Zatražiti pokroviteljstvo predsjednika Republike Hrvatske,
- 4.2. Zatražiti supokroviteljstvo župana Istarske županije,
- 4.3. Zatražiti supokroviteljstvo gradonačelnice Pazina,
- 4.4. Zatražiti prijem kod supokrovitelja detaljno ih informirati o Programu te zatražiti financijsku potporu za realizaciju Programa.

5. *Financiranje Programa obljetnice*

Odgovarajuća sredstva bit će zatražena od supokrovitelja proslave – Istarske županije i gradova i općina iz kojih je popunjavana Brigada. Određena sredstva namaknut će se putem sponzorstva tvrtki, ustanova, javnih i privatnih poduzeća. O tome će Organizacijski odbor utvrditi poseban financijski plan s iskazanim troškovima i planiranim izvorima sredstava.

U Pazinu, 16. rujna 2021.

Predsjednik Organizacijskog odbora
Josip Šiklič, prof.